

Előfizetési díj.

Vidékekre postán vagy helyben házhoz hordva:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hóra helyben	1 "
Vidékről egy hónapra előfizetést nem fogadtunk el.	

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Belkirály-utca szeglet trefesin-vár 7. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes czikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppalik Alajos (Wollzeile 22). Haase Wien
stein et Vogler
Wallfischgasse Nr. 10.

Nyílttéri czikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A
„KELET”
politikai és közgazd. napilap
1874. második fél évi folyamára.

„KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kiküldése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

A kamat láb.

II.

(M. A.) A kamatláb magas vagy alacsony a szerint, a mint a kölcsönérték-egység használatáért fizetendő kamat annak nagyobb vagy kisebb részét képezi. Számos és különböző körülmények — nevezetesen a kölcsön-ricso és a kölcsönköltségek is — folynak be a kamatláb magasságára, de annak normalis mértékét, vagyis azon kamatot, mely a veszély és költség nélküli tőkehasználatért fizetetik, elősorban a kölcsönkereslet viszonya a kölcsönkínálat-hoz határozza meg. Ha több pénzkölcsön kerestetik, mint a mennyi rendelkezés alatt áll, a kamatláb is magasabb lesz.

A kölcsönkínálat öt forrásból ered: a.) pénz-megtakarításból; b.) a pillanatnyilag nyugvó rövid

időre disponiblis pénzből: c.) a külföldön felvett tőkékből; d.) a vállalati tőkének kölcsöntőkévé alakításából és e.) a jegybankok tartalékalapjának felhasználásából. E források szabják meg a kölcsönkínálat határát, míg a kölcsönkereslet elé gyakran semmi korlát nem szabható. Különösen kölcsöntőke válságok alkalmával a kölcsönkereslet minden mértéken tulemelkedik, nem riad vissza semmi áldozattól s mert nem nyerhet kielégítést, szükségképen bukással végződik.

Természetes, hogy csak az érték és nem a dologi kölcsön utáni kereslet van befolyással a kamatláb nagyságára. De érték-kölcsönöknél is csak a pénz és nem a kölcsönzendő árú kereslete után időmúl a kamatláb nagysága. A gyapjúkereskedő, ki nagyobb mennyiségű gyapjút vesz hitelbe, legfeljebb a gyapjú árát fogja emelhetni, de nem a kamatlábat. Ellenben megfordítva a kamatláb nagysága befolyással lehet a hitelbe veendő javak árára. Ha a kamatláb alacsony, a kereskedő olcsón, ellenkező esetben drágán kapja az árut hitelbe a nagykereskedőtől.

A pénz szaporodása- vagy apadásának nagy befolyása van a kölcsönkínálat emelkedése- vagy csökkenésére ezáltal a kamatláb nagyságára. Természetesen ez nem a pénznek általában, hanem csak a kikölcsönzésre disponiblis pénznek szaporodásáról áll. Gyakran megtörténik azonban, hogy az új pénz — p. a mit California- és Ausztráliából hoztak — első megjelenésekor valamely államban disponiblis pénzként tűnik föl s a kamatlábat pillanatnyilag leszállítja.

A pénznek, mint forgalmi jószágnak, mint vásárlási erőnek értékét meg kell különböztetnünk annak, mint kölcsöntárgynak értékétől. A pénznek, mint forgalmi jószágnak értéke csökken a pénzszaporodás által általában, mert alaszáll ezáltal minden egyes pénzdarab vásárlási ereje, vagyis — a mi ugyanazt jelenti — emelkedik a javak ára. A pénznek, mint kölcsöntárgynak értéke azonban akkor száll alá, ha a disponiblis pénz szaporodik, mert ezáltal fokozódik a kölcsönkínálat. Megtörténhetik ily módon, hogy hirtelen pénzszaaporodás által a pénzérték, mint forgalmi jószág, leszáll s egyidejűleg — a disponiblis pénz hiánya miatt — mint kölcsön tárgy emelkedik. Angliának p. forgalmi jószágként sokkal kevesebb pénze van, mint

jellemvonását, de bizonyos mértékű tapintatosság kellett hozzá képességeik szerint bánni velők. Szellemi tehetségek rendszeren igen gyenge, anyagi hajlamaik nagyon is hatalmasok; és így tehetetlenség, a tunya erő egy nemével volt párosulva természetökben; butáknak lehet őket nevezni, de e mellett sajátságosan makacsok és önféjűek voltak, s felvett állásponjukból igen nehezen mozdíthatók ki. Ily körülmények között, valóban esztelenség lett volna valami sokat vánni tőlük szellemi megerőltetés tekintetében; miután rossz emlékező tehetséggel, nehéz felfogással, s gyöngye értelemmel bírtak, kedvetlenül tértek ki minden oly nemű foglalkozás elől, mely megfeszített munkát s mélyebb tanulmányozást igényelt.

Ha e gyűlölt szorgalmat s megerőltetést, a tanító oktan, vagy követelő módon akarta volna belőlk kicsikarni, épp oly makacs, épp oly szivó lenállást mutattak volna, mint egy kétségbe esett malacz, melyet vásárra visznek, s ámbár nem vitőzék egyenként, tömegesen kitartóan működtek volna.

Másoktól hallottam, hogy megérkezésém előtt a mr. Pelet intézetében a tanítványok kitaró rakoncátlansága több rendbeli angol tanító elbocsáttatását eszközölte. Tehát nagyon is szükséges volt a legmésérkeltebb szorgalmat kívánni oly egyén-ektől, kiknek természetökben fekszik, azt mentől kevesebb gyakorolni s minden kitelhető módon segíőkre lenni e homályos korlátolt elméknek, mindég szelidnek, engedékenynek, sőt bizonyos pontban elnézőnek kelle lenni ez oktan visszás vérmérsékletű fiuk irányában; de ha az ember elérte tetőpontját ez engedékenységnak, ugyancsak megvesse lábát, szilárd alapra álljon keményen, rendületlen, mint szikla, oly mozdulatlanul, mint szent Gundula tornya; mert innét csak egy lépés, egy mozdulat, s hanyat-homlok zuhanhatna be a gyengeség örvényébe; s ott megfenekelve, csakhamar lehetne alkalma tapasztalni a flamand haládatosság s nagylelkűség jeleit, te-le marokkal élvezni a brabanti sarat, Németalföld iszapos piszkát.

Az ember megkönnyítheti a tanítás és tanulás ósvényét, elháríthat róla minden legkisebb akadályt; de ha ezt megteszük, akkor rajta is kell lennünk, mép pedig határozottan, hogy a tanítvány a tanítóval karöltve haladjon azon át s nyugodtan vezettesse magát az általa ily módon engedett uton. Miután így feladataimat legegységűbb tanítványom

Francziaországának s a pénzláb amott mégis alacsonyabb, mint itt.

Csak ha a pénsszaaporodással a kikölcsönzésre disponiblis pénz is szaporodik, csak akkor szállhat alá egyidejűleg a pénzérték mindkét functionájában.

E körülmény hiánya okozza, hogy újabb időben a Californiából s Ausztráliából bejött nagy pénzösszegek az európai kamatlábat épen oly kevésbé szállíthaták le, mint három évszázad előtt az akkor felfedezett Amerika gazdag ezüst kincsei. Már Locke s főleg Smith Ádám igen helyesen kimuták, hogy a kamatláb leszállása az utolsó századokban nem eredhetett az Amerika gazdag ezüstmányai előidézte nemesérez-szaaporodásból, mert a pénznek, mint forgalmi jószágnak szaporodása csak annak vásárlási erejére gyakorolhat befolyást, nem pedig a kamatlábra.

Budapest, július 21. 1874.

(A.) A karloviczi szerb congressus most szünetel s azon választ várja, melyet feliratára a királyi felségtől kapni fog. Nem szenved kétséget, hogy a válasz Stojkovic Arzen budai püspöknek a szerb egyház patriarchájává történő választását nem fogja a királyi szentesítéssel ellátni, hanem arra hivandja föl a congressust, hogy új választást eszközöljön, melyben a többi nem is candidálható, a kit a korona egyszer visszautasított. Hogy jogi szempontból a korona ezen eljárása meg nem támadható, azt fölösleges bizonyítani. A szokások és a törvény egyaránt megadja a királyi felségnek azon jogot, hogy a patriarchaválasztást az ő beleegyezésével, szentesítésével tegye végérvényessé. E nélkül a megválasztott csak patriarchatusi jelölt. Márpedig, ha a korona megerősítésétől függ a választmány érvénye, igen természetes, hogy a koronának joga van a választást meg nem erősíteni s így azt minden gyakorlati hatásából kivetköztetni.

Ezen királyi felségjogot magok a szerb ultrák sem támadhatják meg. Nem is fogják megtámadni, hanem úgy látszik egészen saját-ságos taktikához folyamodnak. Meg fogják ta-

felfogási tehetségének legalsóbb színvonalára helyeztem — miután magamat, mint a legszelidebb, legengedékenyebb tanító mutattam be, a legelső engedelmességi mozzanat zsarnokká változtatott át. Csak e kettő között volt szabad választaniok: meghunyászkodás s a hiba feltételei elismerése, vagy szégyenteljes kiutasítás a tanórákról. E rendszer hatott s befolyással csak hamar szilárd alapon állott. Azt mondják: „a gyermekben rejlik apja a leendő férfinnak” s magam is elgondoltam ezt gyakran, ha e fiukra tekintve, eszembe hoztam elődeik történelmét. Pelet tanodája nem volt más, mint a belga nemzet kivonata.

(Folytatása következik.)

Életbölcseleség.

(Hogyan boldogulunk? Irta dr. Mathews Vilmos, fordította Poligén. Kiadja a Franklin-társulat. A Kis nemzeti muzeum 23. és 24. füzeté.

Ára egy-egy füzetnek 50 kr.)

(Vége.)

Hosszabb ideig maradtunk azon érény mellett, mely a jelen fejezet tárgya, azért, mert nem könnyű azt megszerezni, különösen oly államban, mint a miénk, hol a társadalmi zsarnokság oly nagy. Az amerikaiak nagyra vannak függetlenségükkel; pedig „Grundy asszony”-tól talán sehol sem félnek annyira, mint nálunk.*) Férfiak és nők, nagyban, erkölcsi rabszolgái azon közöknék és rétegeknek, melyekhez tartoznak; és csak kevesen mernek hősiessé küldni állni, hogy önelveik szerint cselekedjenek. Csaknem mindenütt — a távol nyugatot kivéve — a társadalomban folytonos öntudatlan összecsküvés forrong egymás egyéniségét ellen. A szokás parancsolja mulatságainkat, házaink butorzatát, életmódunkat, ruháink szabását és gyermekeink nevelését. Meghagyja nekünk, hogy mit együnk, igyunk, viseljünk, ha efekszünk, meg ha felkelünk, hogy mit adjunk jó-tékony czélokra, hol töltjük a nyári hónapokat és majdnem hogy min járjon az eszünk. James Russel Lowell, több élecczel mint igazsággal, megjegyzi, hogy a társaság törvénykönyve sokakra nézve erősebb, mint a sinaj-i, és sok ember, ki lelkiismeret-

*) Mortonnak egy vigjátékában egy szereplőnek azon folytonos félelme, hogy „Mit fog Mrs. Grundy mondani” ez — egyébiránt a darabban személyesen meg nem jelenő — alaknak nagy népszerűséget szerzett. — F.

gadni a másodszori választást s tömegesen leteendik mandatumokat. Hogy ezzel tulajdonképen mit akarnak elérni, azt nehéz megérteni. E taktika eredménytelenné teszi a congressust, ami pedig semmiesetre sem áll a szerb egyház érdekében. Az állam szempontjából tekintve a dolgot még előnyösebbnek mutatkozik a mostani provisorium fentartása, mint ama, legalább egy ideig talán kényelmetlen állapot, mely a végérvényes választás után alakulhat. A mostaniba már beletörődünk, a jövődöbeli — bárki lesz is patriarcha, újdön voltával talán némileg zavarólag fog hatni legalább rövid ideig. Csak a szerbeknek áll tehát érdekében, hogy felhasználják ama kedvező alkalmat, melyet nekik a patriarchai szék betöltése körül a magyar kormány előzékenysége nyújtott.

Ez előzékenység miatt épen magyar részről élesen megtámadták a miniszteriumot. E téren a kormány, mint annak idején részletesen előadtuk, ama szempont által vezettetémagát, hogy meg kell kísértetni minden módot, hogy az ügy a szabályszerű módon oldassék meg, mert rendkívüli intézkedésekre akkor is van idő, ha ez uttal is kitűnnék, hogy szabályszerű megoldásra nincs remény. Ezért lön a congressus összehíva; a kormány már a választások alkalmával tudta, hogy Stojkovicis pártja azaz Mileticis czimborái lesznek ott többségben. Már akkor elhatározta, hogy e párt jelöltjét nem fogja megerősíteni, mert e párt a patriarchai méltóságot politikai czélokra akarja kizsákmányolni. Mert midőn a választást már megejtették, a kormány megtette a felterjesztést a koronához az eredmény jóváhagyásának megtagadása ügyében. És ha a congressus csakugyan nem akarna más egyént választani, egyedül ő lesz oka, ha működése ismét eredménytelen marad. Ha a szerbek Mileticis, egy egy tudatlan agitator kezébe akarják játszani egyházukat s e czélra oly embert választanak patriarchájokká, a ki marionette lesz Mileticis kezében — ez az ő dolguk. De viszont a kormány dolga, hogy az ostobaságot meg ne engedje s megakadályozzon minden oly választást, mely a szerb egyház igazi érdekeit még inkább veszélyezteti, mint a magyar államát.

furdalás nélkül dugná ujjait szomszédja zsebébe, inkább nem ennék zöld borsót, mintsem hogy kését kanál gyanánt használja. Kétségkívül a dolgok ez állapotának megvan a maga kártérítő oldala. Sehol másutt nem társulnak az emberek közös jó szándékkal oly könnyen, sehol sem tömörülnek oly könnyen társadalmi építményekké, hogy százan meg-ezeren egy cselekedjenek, mint e g y ember; azonban nem szembeintő-e, hogy ezen előnyöket fölélmek áron szerezzük meg — az egyéni hatalom és egyéni jellem túlságos nagy áldozatait? Nem faragtatunk és reszeltünk-e többnyire gondolat és beszédbeli borzasztó egyöntetűségre? Nem olyanokká leszünk-e, mint a tégl a falban? Az elgini és a waltham-i óragyárakban az egyes részek mindig kicsorélhatók és bármely órának egyik része tökéletesen illik a másik órába. Ez nagyon jó dolog az órák olcsóságára nézve, de ki óajtja e lélekölő egyöntetűséget férfiakban és nőkben.

Mi a chinaiakat sajnáljuk, kik lábukat agyon-szorítják és az indiaiakat, kik fejüket lelapijtják a szokás iránti engedelmisségből. De felényire is oly megvetésre méltók e a testi fejlődés eme korlátai, mint azok, melyeket polgáriusult államokban az értelmi fejlődés meggátolására állít fel a közvélemény? Fel vagyunk-e jogositva, hogy megvessük a Déli tenger szigeteinek lakóját, ki arczába mindennemű ábrákat vés, míg mi rabszolgai módon meghajlunk az öltözködés oly szokásai előtt, melyek nemcsak eltorzítják az alakot, hanem az egészszégre és kényelemre hátrányosak is; és minden cselekedetünkönél „Mistress Grundy” véleményére gondolunk, azt mondván felőle mit Cob mond Bobadil felől: „Tisztelettel hajlok meg kutyájának még bolhája előtt is”? J. S. Mill „Szabadság” czimú munkájában igazán mondja, hogy a jelen korszakban egy ember, ki önállóan mer gondolkodni és függetlenül cselekedni, szolgálatot tesz a nemzedéknek. „Épen azért mivel a vélemény zsarnoksága a különözségből szemrehányást csinál, óhaj-tandó e zsarnokság megbuktatására, hogy az emberek különöznök legyenek. A különözség mindig és mindenütt túlnyomó volt; és a különözség összege valamely társadalomban mindig arányban volt a lángelmével, szellemi erővel és erkölcsi bátorsággal, melyet magában foglalt. Hogy oly kevesen mernek most különözködni, az a kor fő veszélyét jelezi.”

— A képviselőház július 21-iki üléséről valóóságos eseményként jegyezhetni fel, hogy a ház három szakasz tárgyalását fejezte be, sőt még a negyediknek tárgyalásához is hozzáfogott. Talán megérthetnénk azon öröndetes eseményt ezután többször is, mivel az ülések, a ház mai határozata következtében, 9-től 2-ig fognak tartani, főleg a belügyminiszternek ma ismételve tette azon határozott nyilatkozata után, hogy a kormánynak nincs szándéka az ülésszakot előbb berekeszteni, migmen a választási törvényjavaslat tárgyalása teljesen be nem fejeztett. A 6-ik szakasz folytatolagos tárgyalása, mely a múlt ülésben Deáky Lajosnak felszólalásán szakadt meg, rövid időt vett igénybe. Deáky ma csakugyan hosszú beszédét mondott, melynek az a rövid értelme volt, hogy ő, 48-as létére, e szakaszt sem fogadhatja el. Ugyanily értelemben nyilatkoztak Szomjas és Mukits, míg Huszár Imre a telepítvényesek érdekében újabb szövegezés végett a központi bizottsághoz kívánta e szakaszt utasíttatni. A ház változatlanul elfogadta a szakaszt, mely így hangzik:

6. §. Választói joggal bírnak továbbá azok a) kik kizáró tulajdonul vagy hitveseikkel, illetőleg kiskorú gyermekeikkel közösen oly házat bírnak, mely legalább 105 frtnyi tiszta jövedelem után rovatott meg házbér adóval; b) kik a) pontban említett módon birt földbirtokból vagy saját tőkéjükből vagy mindkettőből együttvéve eredő legalább 105 frt évi jövedelem után vannak államadóval megróva; c) kik mint kereskedők vagy gyárosok legalább 105 frt évi jövedelem után vannak államadóval megróva; d) kik mint kézművesek s. kir. és rendezett tanácsú városokban legalább 105 frt évi jövedelem után vannak államadóval megróva; e) kik mint kézművesek nagy és kis községekben legalább egy segéd után fizetnek jövedelmi adót.

A 7-ik szakaszról épen nem volt vita; mindössze Lázár terjesztett elő módosítványt, mely szerint a 700 frtnyi jövedelem utáni megadóztatás 500 frtra szállítottatott volna s a hivatalnokok minden különbség nélkül szintén 500 frt fizetés után nyertek volna szavazati jogot. A ház az eredeti szerkezetet fogadta el, mely így szól:

7. §. Választói joggal bírnak azok is, kik az 1868. XXVI. t. cz. szerint I. osztályu vagy II.-od osztályu jövedelmi adó alá eső legalább 700 frt évi jövedelem, továbbá azon állami, törvényhatósági és községi tisztviselők, kik III. osztályu jövedelmi adó alá eső legalább 500 frt évi jövedelem után fizetnek jövedelmi adót.

Nagyobb vitát idézett elő a 8-ik szakasz, mely a megelőző évi adótól tételezi fel a választói jogot. Nagy György a különvéleményt ajánlotta a háznak, mely szerint e szakasz egyszerűen ki volna hagyandó; ugyanezen indítványt pártolták Horn és Péchy Tamás; Steiger Gyula a szakaszt újra kívánta szövegeztetni. Hatáson és érdekesen szól a törvényjavaslat mellett Szilágyi Dezső s Pulszky Ágost. A ház a központi bizottság szövegezését fogadta el a mint következők:

8. §. A 6. és 7. §-ban elősorolt esetekben megkívántatik, hogy az említett alapokon a névjegyzékbe felveendő választók már a megelőző évben legalább a fent meghatározott jövedelem után voltak államadóval megróva.

A 9-dik szakaszhoz a módosítványok egész selege adatott már is be. Minden lehető érdek, osztály képviselve van e módosítványokban. Majores szavazati jogot kívánta mindazon nőket felruházni, kik nyilvános vizsgálat után oklevéllel láttattak el; Almásy a 48/9 ki honvédek, Babes Vincze a kiszolgált katonákat, Horváth Döme az okleveles kántorokat, Steiger Gyula az állatorvosokat, Szathmáry Károly a Kisfaludy-társaság tagjait ajánlották a ház figyelmébe. A 9 §. mely még holnap is tárgyalatni fog, így szól:

9. §. Jövedelmükre való tekintet nélkül választói joggal bírnak a m. t. akadémia tagjai, a tanárok, akadémiai művészek, tudorok, ügyvédek, közjegyzők, mérnökök, sebészek, gyógyszerészek, az okleveles gazdák, okleveles erdészek és okleveles bányászok, a lelkészek, segédlelkészek, közjegyzők és iskola tanítók és okleveles kisedővők azon választókerületben, melyben állandóan laknak.

A lelkészek és segédlelkészek választói jogának gyakorlathoz megkívántatik azonban, hogy mint ilyenek valamely egyházközségben hivatalos alkalmasan legyenek. A tanárok, iskolatanítók, kisedővők és közjegyzők választási joggal az esetben bírnak, ha illető állomásukra a törvény értelmében kinevezettek, választattak, vagy hivatalukban megerősítették.

— A jelen ülésszak hátralévő részének s a jövő ülésszak elejének munkatervére nézve a „Reform” értesítése szerint, a kormányhoz igen közel álló körökben a következő főfogás uralkodik: A képviselőház mostani együttmunkálását maximál határideje gyanánt aug. 15-ke van megállapítva. Addig annyival inkább remélhetni a választó törvényjavaslat részletes tárgyalásának befejezését, mert az ellenzéki képviselők egy része is oszlófélben van már, a másik részről pedig az a józanabb álláspont vergődik tulsúlyra, hogy ne gördítették komolyabb akadály e törvény megalkotása elé. A jövő ülésszak ez esetben október elejére van tervezve s első tárgyai lesznek az ügyvédi s közjegyzői tjavaslatok főrendűházi módosításain kívül, melyeket az igazságügyminiszter minden erőfeszítése mellett sem volt képes a jelen ülésszak programjába töltvetni, Ghyeczy Kálmán pénzügyminiszter finanszialis törvény-

javaslatai. E javaslatokat eddigelő mély titok leple fedi s legfeljebb a pénzügyminiszter ismeretes programbeszédéből lehet egyetmást következtetni fontos részleteikre. E javaslatok egyébiránt még a ministertanácsban is csak a képviselőház szünetje alatt fognak tárgyalatni. Az 1875. évi budgetelőirányzat a legkedvezőbb esetben is csak november hó folytán kerülhet a ház elé, miután végleges megállapítása a ministerium kebelében is csak az említett pénzügyi törvényjavaslatok sorsának eldöntése után válik lehetővé.

A felső magyarországi muzeum-egylet első évkönyve 1874-ről.

Az igazgató választmány megbízásából szerkeszté és közrebocsátja: Károly Gy. Hugó premontrai tanár és egyleti titkár.

(Folytatás és vége.)

A kassai muzeumnak kitűzött feladata is olyan mely megérdemli a szélesebb körben való közzététel s mintál ajánlható tevékenyebb vidéki városainak. Céljuk ugyanis:

A) a mult, főleg helyi jelentőségű történelmi, őskori, geológiai, művészeti, irodalmi és műipar emlékeinek és maradványainak, különös tekintettel a helyi egykor gazdag magyar irodalom termékeire;

B) a jelenkor történelmi emlékeinek, táj- és népmeszei adatainak, földtani leleteinek, a nyers termékek kitűnőbb példányainak, az ipar és művészet remekeinek, összegyűjtését, rendezését s tanulmányozás végett való kiállítását.

E végből:

a) kutatásokat eszközöl lappangó emlékek után;

b) körülményeikhez képest vásárlások által megmenti a muzeumba nézve érdekes tárgyakat a megsemmisítés vagy elhordás veszedelmétől;

c) alkalmas módon felügyeletet gyakorol a véletlen leletek felett;

d) a tulajdonjog fenntartása mellett megőrzés és kiállítás végett elfogad minden régészeti és műkincset, műipar terméket és a felső magyarországi természetrajzi viszonyokat jellemző tárgyakat;

e) felhasználja a társadalomban nyilvánuló alkalmakat a muzeum körébe eső eszmék népszerűsítésére és terjesztésére;

f) a tárák gyűjteményeit nyitva tartja nemcsak a köznevelődés iránt érdeklődő közönség, de a helyi és közeli vidéki tanodák előtt is.

Az egylet rendes tagjai kétfélek: alapító és pártoló tagok. Ezeknek kívül tiszteletbeli tagokat is választanak.

A rendes tisztviselők közt három önkéntes örökös, jobbra kassai tanárok, kik szabad idejük feláldozásával buzognak a tárgyak rendezése körül.

Az „Évkönyv”-nek becses részletét teszi még két értekezés is, minthogy a régészeti, természeti s irodalmi tudomány népszerűsítése és terjesztése tekintetéből népszerű értekezések kiadását is feladatul tűzte ki a tavalyi közgyűlés. Myskovsky V. tanár mindjárt egy nevezetes íparág az agyagművek történetével valóítja meg a jó szándék feltételt. Előadja az agyagművek készítésének módszerét, neveit, műtörténetét rajzban bemutat a muzeum tárgyaiból 15 darabot. Az agyagipar történetét a praehistoricus csörlőépítmények leleteitől napjainkig levezeti. Megismerteti a majolica kifejlődésével (agyagművek a mai festékek bevonva) s Brongniarts Sándor műve előadja az agyagművek különböző nemét. E szerint megkülönböztetjük A) a puha anyagú a nyagműveket s különösen a homokos, könnyen idomítható égetett agyagműveket (terra cotta). Számos ilyen vörhenyes színű hamveder, váza, lámpa, korso kerül nálunk a romai régiségek közt napfényre. B) keményebb agyag művek (fajence) Faenza olaszországi várostól, melyek méztartalmu anyaguk s áttetsző, vagy áthatlan mázzal (opák) vonják be. Eleinte Perziából kerültek ilyenek szép lapis lazulival kékítve. Az arabok és mörök által Spanyolországba is eljutott ezen íparág. Az Alhambra, a sevillai Alcazar stb. falazatai ilyen opák mázu lemezekkel rakvak ki. Ebből többféle készítmény van:

1. Spanyol mor fajence, egy sajátos vörhenyes ércszínű csillámló máz különbözteti meg. Sárga alapon levő virágok, arabeskek, madarak díszítve. Nagyon ritkán ennek technicája a baleari szigetekre is eljutott, ott keletkezett.

2. A majolica. Áttetsző fehéres ólom máz mazzacotte) s könnyen olvadó agyagfesték (engobe), melybe különböző arabeskek égettetek be, jellemzői. Ezek ismét félmajolicák (fekete v. kék körvonalak, árnyéktalan rajzok.) Valódi m. (árnyalt alakzatokkal s jelenetek ábrázolásával.) Közönséges m. Ma virágzik Olaszországban. Szinezett díszítményekkel.

3. A német fajence. A Hirschvogel család (1441—1525) híresíté eztel. Az olasz majolicák utánzásai. Kiváló gondnal készült cserépkályhák vannak ebből.

4. Francia f. a „Palissy.” Nevét egy művészről vette, ki növény és állatdomborzatokat szeretett díszítményül használni. Az állati díszítmények később egyszerű festmény váltotta fel.

Henrydeux II. Henrich (1547—1559) vagy maitressenek, poitiersi Dianának névjegyével. Finom fehér pipa-agyag, sárgás átcsillámló vékony mázzal bevont izléses renaissance stílu díszítményekkel ékített edények.

5. Németalföldi agyagművek. A XVI században Delftben megpróbálták a kínai porcellán

utánzását s minthogy kaolinjuk nem vala, a lehető fehér agyagot oly fehér és átcsillámló mázzal vonták be, hogy legalább porcellánnak tessenek. A barok és rococo izlés eme termékei egész a mult század végéig készültek.

6. A angol agyagművek. Delftől holland szökevények vitték át. A Staffordshirei gyárban állították elő 1736 óta a szép sárgásszínbe játszó, átcsillámló mázzal bevont szép quens ware - kat.

c) Porcellán. Kr. előtt 2 századdal már ismerték Chinában a porcellán készítés titkát, melyet teljesen ma sem tanultak el, mert a nankingi torony tégláihoz hasonló vastagságu porcellanlapokat kiégető kemenczékét még eddig nálunk senki sem állított elő. A valódi porcellán ismertető jelei ezek: kemény anyag, kissé kékes átcsillámló zománcmáz. Anyaga: kaolin, felpát, finom quarzhomok és gypskeverék.

Legelőbb portugálok hozták át a XV. században a porcellánt, mely nevét is egy portugál szótól porcella (csésze) vette. Tudvalevőleg Böttger János alchimista jött rá először a kaolinra s a meiseni várban így állíták elő az első porcellant Európában. A titok gyorsan elterjedt s minden ország bir ma már jelesebb gyárakkal. Nálunk Herenden Fischer szépen utánozza a kínai porcellánt.

Az ismertett muzeumi darabok közt legszebb a bátfai szabó czéh XVII. századbéli két borkorsója. Szép oszlopos renaissance stílu architektúrája van ezek oldalán.

Károly Gy Hugó. Egy elhallgatott kölönkről czimzelm ismerteti a Petőfi iskola egyik kiválóbb tehetségét: Vida József jelenlegi kassai jogakadémiai tanár irodalmi működését. A több költemény által elevenített ismertetés tiszta, világos nyelvezte által igen megnyerő olvasmányt képez s valóban örülhetünk, ha ilyen vonzó modorban folytatja az egylet irodalmunk ismertetését.

Jónak látom egy terjedelmében ide iktatni a tárgyak általános jegyzékét, hadd lássuk: ily rövid idő alatt is mennyit hordhat össze a tudomány s köznevelődésért buzogni tudó lelkesültség.

A régiségértár.

1. Agyagból és porcellánból való műtárgyak 120 darab.

Ezek közt: 1 thea service valódi kínai porcellánból.

fajence korsó 46 db

fajence tál 30 db,

porcellánból készült tárgyak 40 db.

2. Ércből készült tárgyak 320 darab.

Es pedig: kiver díszítmény 50 db,

zár és lakat 10 darab,

kules 20 darab,

kancsó 25 darab,

régi sarkantyú 15 darab.

3. Bronz-tárgyak 75 darab,

fibula 20 darab,

kard 1 darab,

szobrocska 4 darab,

gyűrű 16 darab,

spiral tekeres 7 darab.

4. Kőkorszakbeli tárgyak (obsidean késpenge) 4 db.

5. fegyverek 60 darab.

6. Szövött művek (textil Arbeiten) (15 párnahéj a XVII. sz.) 88 darab.

7. Üvegtárgyak (4 velencei pokál, 2 üvegcsillár) 38 darab.

8. Fafaragászati művek 45 db.

9. Különbféle tárgyak (építészeti mű 38, régi kártya 30 tucsat) 360 darab.

Összesen 1110 darab.

B) Érem-gyűjtemény

Régi pénzek és érme 1150 darab.

Bankjegyek 56 darab.

Összesen 1206 darab.

C) Könyvtár.

1. Könyvek 1256 darab.

2. Okmányok és térképek 145 darab.

Összesen 1395 darab.

D) Képtár.

1. Festmények 67 darab.

2. Rézmetszetek 53 darab.

3. Szobrok és gipszöntvények, kameak, gipszlenyomatok 1460 db.

Összesen 1570 darab.

E) Természetrizaiak.

1. Kitömtött madár és egyéb állat 46 darab.

2. Tengeri növények 80 darab.

3. Kagyló gyűjtemény 6500 darab.

4. Ásvány gyűjtemény 2100 darab.

Összesen 8735 darab.

Összesen 14,016 darab. Kiadás volt 1149 frt

38 kr, készletül maradt még 119 frt 29 kr.

Befejezésül ohajtánám, ha Kassától pár nagyobb törvényhatóságunk példát venne s jelentősebb székely vagy megyei városainkról is ilyen öröndetes adatokat olvashatnánk minél előbb.

Téglás Gábor.

BELFÖLD.

Sztojkafalva, 1874. jul. hó 20.

Tekintetes szerkesztő ur! Én, ki már több év óta mint lép- és májbetegekben szenvedő a sztojka fűrdőintézet rendes látogatója vagyok, a fűrdőintézet évről-évre való haladása, tapasztalt sikerű gyógy-

módja s a fűrdőintézet mulató helyeinek a vendégek kényelmére különös figyelemmel és műértelemmel való berendezése, — mik legnagyobb részben fűrdőfelügyelő tekintetes Demény Károly urnak és

fűrdőintézeti orvos t. dr. Simay Tivadar urnak tulajdoníthatók — azon meggyőződésre vezettek, hogy a sztojka fűrdő Erdély fűrdőhelyeinek már csak fésénél fogva is a csinosabbjai és leghasznosabbjai közé tartozik s mint ilyenre a fűrdőt látogatni kívánó közönség becses figyelmét felhívni minden érdek meelőzésével bátrán merem.

Ezen fűrdőintézet Magyar-Lápostól, hol postai állomás is van, mintegy 1/2 órai járásra esik egy kies völgy ölében a Czibles hegláncznak egyik ága az ugynevezett Sátor alatt; a fűrdői vendégeken kívül csaknem minden nap látogatják a fűrdőt a vidéknek vendégszeretéről s őszinte előzékenységről ismert lakói s ilyen egyes látogatások s barátságos összejövetelek kedves emlékeivel távozik el a fűrdői időny lejárta után a vendég, épen egy ily kedélyes társas összejövetelt rendezett a tegnapi nap a magyarláposi rom. kath. egyház előjárósága, részben az egyház, részben pedig a magyarláposi járásban cholerában elhaltak özvegyei és árvái részére s ezen társas összejövetelt, melyet t. Voith Jakab és dr. Simay Tivadar urak fáradszhatatlan s odaadással párosult rendezése a legcsinosabb fűrdői s társas összejövetelek közé emelt, a jótékonycélokra szépen jövedelmezett.

Hire jár, hogy közelebből domkosi ev. ref. lelkész tiszteletes Pap István ur is szándékozik egy ily társas összejövetelt saját egyháza javára rendezni, mi hogy fényes sikerrel végződjék, szívből kívánom.

Egy fűrdői vendég.

Külföldi szemle.

Kolozsvár, jul. 22.

A francia kormányválság még mindig függőben van, legalább nem tudni, miként dől el. Lehet, hogy csak partialis válság, de lehet az is, hogy egészen újja alakíttatik a kormány; miután az egész kabinet is beabta lemondását, Magne és Fourton egyenkénti visszalépése után.

Ha minden jel nem csal, a nemzetgyűlés tegnap ülése igen nagyfontosságú volt s valószínűleg elhatározó forduló pontot képezend a francia politikában, miután ez ülés nemcsak egyszerűen részleges, vagy általános kormány-válsággal állott szemben, hanem egyszersmind Ventavon és Perrier Kázmér javaslaival, vagy is in optima forma feltett e kérdéssel: köztársaság-e vagy monarchia? S ugy a kormányválság, mint az alkotmánykérdés felett tegnap kellett nyilatkoznia a nemzetgyűlésnek.

Egy legújabb (jul. 19-ikéről kelt) párisi hír szerint Decazes herceg fog új kormányt alakítani, melybe pénzügynek beveszi Lavergne jobbközépi orleanistát, ki e pártnak a napokban tartott gyűlésén határozottan Perrier javaslatát mellett nyilatkozott; belügynek pedig Audifret-Pasquier herceget, ki tudvalevőleg arról ismeretes leginkább, hogy határozott, kibékülhetlen ellensége a bonapártistáknak. Audifret már a Broglie kormány bukásakor is meg volt bízva új kabinet alakítással, miután a Goulardának nem sikerült, de épen e magatartása miatt hiúsult meg törekvése az akkori zűrzavaros állapotok közepett.

A bonapártistákra most ugyan csak „rájár a rud.” Renault rendőrfőnök erőlyesen neki fogott a conspiráló császár-pártiak üldözéséhez. Sikerült is neki a bonapártista vezéreket compromittáló több iratot kézhez kaparitnia.

Tény, hogy létezett egy titkos conspiráló bonapártista bizottság, melynek lételét Rouher szavára esküdözve tagadta, s melynek épen ő volt egyik elnöke. A francia lapok már állandó rovatot nyitottak a bonapártisták üzelmeinek leleplezésére s a francia közönség már jó részt tájékozva van minden fondorlataikról és terveikről.

Látva az imperialisták, hogy otthon az ország szívében nem üzhetik kényelmesen a conspiratiót, mint Florenvilleből jul. 19-én írják, hogy bonapártista vezérfrífiak értekezletet fognak tartani a napokban a francia-belga határszélen. Ide menekültek tehát Renault szemei elől. Az értekezletben résztvevők között említik Ollivier Emilt, Barochet és Cament a hajdani igazságügyér testvérét.

Nagy az ingerültség a francia liberalis lapokban a miatt, hogy a carlisták valóóság rablófészeket ütöttek fel a francia határ-megyékben. A carlistáknak Bayonneban és Saint Jean de Luzban insurrectionalis bizottságaik vannak, a francia rendőrség szemei előtt kapnak ágyut, fegyvert, pénzt, eleséget, szóval mindent, a mi a hadviseléshez szükséges: a carlista dugárus hajók teljes kényellelem horgonyoznak és kötnek ki a francia kikötőkben. E francia vidékekről szivta tehát eddig a karlismus az életnedvet magába, s így annak, hogy mindeddig a rend nem consolidálódhatott Spanyolországban, hogy Don Carlos bandái borzasztó pusztításokat és kegyetlenségeket vihettek eddig végbe; ezért a felelősség, a szégyen és a gyalázat leginkább a francia kormányra hárul. Végre megsokalta a madridi kabinet is a dolgot s párisi spanyol követe által panaszt emelt a francia külügyenél ezek miatt. Remélik, hogy Decazes hercegen lesz annyi önállóság, férfiaság és beczületérzés, hogy e szégyenletes állapotnak véget vet a francia területen.

Spanyolországban igen kurczul mennek a dolgok. A carlisták mintegy 1500 békés spanyol polgárt fogtak el és hurczoltak ki lakásaikból oly kijelentéssel, hogy minden lövésért, melyet a republikánus csapatok a carlisták ellen intézendnek, egy-egy foglyot meggyilkolnak. Nem volt elég, hogy Estellánál legalább a harcstéren elfogott fog-

lyokat lövették föbe, most már a fegyvertelen polgárokat is foglyokká teszik, valóságos hajtóvadászot tartanak férfiak, nők és gyermekekre, kikről azt hiszik, hogy a republikánusokkal vannak összeköttetésben. Meddig fog még tartani vajjon e borzasztó és felháborító embertelenség.

A madridi kormány ezekre azzal felelt, hogy egész Spanyolországot ostromállapotba helyezé s zár alá helyezé mindazok birtokát, kik a karlista bandákhoz tartoznak, vagy a karlistáknak szolgálatokat tesznek. E birtokok jövedelme a karlisták által megölt katonák hátrahagyott családjai javára fordítatik és pedig minden magasabb tisztért 100 ezer, peseta, egy tisztért 50 ezer, és egy közkatonaért vagy önkényesért 25 ezer peseta. Az ezen intézkedésekre vonatkozó kormányi rendelet közzététele után minden karlista gondolkodású és érzelmű vagyonának elidegenítése; másra átruházása semmiesnek nyilváníttatik.

Minden hatóságilag nem engedélyezett társulatok feloszlatatnak, és a hivatalos lap hirein kívül más híreket a karlista lázadás köréből közölni nem szabad. Végül a madridi kormány 80 zászlóaljból álló rendkívüli tartalék alakítását rendelé el, mely 125 ezer nőtlen, vagy gyermektelen özvegy 22—35 éves férfiakból áll, s melynek besorozása aug. 23—30-án fog megtörténni.

52-ik KÖZLEMÉNY

a kolozsvári árvaházra történt adakozásokról.

Alapítók 100 ftal.

B. Kemény Györgyné, Margitáról.
Zilahy Kiss Lajosné.
Bors Albertné.

Összeg 300 ftl.

Részvényesek 2 ftl évi díjjal.

Gr. Toldalagi Eszter 1 részvény, Zilahy Kiss Lenka 1 részvény, Br. Kemény Vilma 1 részvény, Perl Josephine 1 részvény, Dr. Bojtha Józsefné 1 részvény.

Évi összeg 10 ftl.

Ajándék.

Dr. Vályi Gábor 2 ftl.

Ajándékok a felszereléshez.

Mlgs. Kozma Istváné 20 rőf vásznat és egy vég galandot konyha szuroczoknak. Voit Józsefné 1 sajtot és három versen össz. 18 kupa tejet.

Fogadják a nemes szívű adakozók az „árvák” nevében hálás köszönetünket.
Kolozsvárt, 1874. Jul. 23-ikán.

Br. Bornemisza Ignáczné,
elnök.

Szász Domokosné,
titkár.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, július 23. 1874.

— Ö Felsőge a király elhatározta, hogy a katonai érdemkereszteket — ezek tulajdonosainak elhunytá után — nem kell ezután az illető örökösek, vagy rokonok részéről, mint eddig történt, a főkamara-i hivatalnak beküldeni, hanem az örökösekre és rokonokra is átszáll tulajdonjoguk, úgy hogy jövőre csak az első birtokos halála lesz feljelentendő. Kivételt képeznek e tekintetben, azok, kik a kérdéses rendjel viselésétől bíróság eltiltattak s a kike nézve az eddigi rendszabályok maradnak érvényben.

— A közéletben igazgatóságaihoz a valóság s közoktatási m. kir. minister ur egy terjedelmes szabályrendeletet boosított ki, melynek főbb pontjai következők: A tanítás egybevágó alakítására, a tananyag módszeres felosztására s kezelésének pontos megbeszélésére ezután évenként három értekezlet fog tartatni, egy a tanév első hetében, másik a karácsonyi s harmadik a husvét szünnapok előtti hetében. A tanítás menetének, eredményének ellenőrzésére kétnemű tanácskozmány fog tartatni u. m. a.) osztálytanári és b.) általános tanártestületi, mely utóbbi ezonos a most is fenálló havi konferenciákkal. Az egyes osztályokban kétféle könyvek vezetendők, egyik az osztályok fegyelmi napló, másik az oktatás menetének egész a napi, sőt órai lezárkék evidenciában való tartását tűzők ki czélul. A bizonyítványok kiállítására nézve az eddigi eljárás módosíttatik s a negyedévi osztályozás megszüntetésével az ifjúság előmenetele három ízben a karácsonyi és husvét szünnapok előtti hetében és tanév végével bíráltatik meg és pedig úgy, hogy a karácsonyi és husvét bírálat eredménye külön nyomtatványban közöltessék az illetőkkel, a tanév végével megállapítandó eredmény pedig szintén külön okmányban mutattassék ki, a mely végleges évi iskolai bizonyítvány erejével bír, míg a másik kettő csak tulajdonképeni értesítés.

— A Lutheránusok helybeli iskolájában a növendékek a megtartott nyilvános vizsgálatok alkalmával, az idén is igen szép és meglepő eredményt mutattak fel. A szóbeli vizsgálatok teljesen kielégítették a közönséget, a női munkák varrásában pedig gyönyörű előmenetelt tanúsítottak a növendékek, különösen pedig Müller Gizella, derék alkapi-tányuk Müller Sándor leánya, oly gyönyörű munkákat állított elő, hogy a közönség dicséretét itt, valamint a szabatos szavalás alkalmával is, méltán kiérdemelte. Nem kis elismerés illeti Schuster Vilma tanítónőt is, ki fényes bizonyítékát adta annak, hogy a lankadást nem ismerő buzgalom, mily szép eredményeket képes előtűntetni.

— A kolozsvári önk. távollátók részére Kocsis János helybeli polgár ur tíz forintot, egy más ur, ki nevét tudatni nem kívánja, hasonlólag tíz forintot tévéen le alólírtához, mit is nyilvános köszönet mellett ezennel közönségre juttat Minorich, főpar.

— Deák Ferencz nagy hazánkba az egész nyarat a városligetben fogja töltetni, miután egészségi állapota nem olyan, hogy hosszabb utazást tanácsolhatnának neki. Eredetileg ugyanis az volt a terv, hogy Deák a nyarat Rátóton, Széll Kálmánnal fogja töltetni.

— Nyáriszínházunkban tegnap volt Tamási József jutalomjátéka a „Strike”-ban s közönségünk elég szép számmal igyekezett a vendég művészetét iránt kifejezni elismerését. Tamási ezuttal is oly eredeti természetes alakot állított eléak Kovács Jenőben, hogy a néző közönséget többször egészen elragadta, különösen utolsó jelenete szép dalaival, mintha éreztet volna, hogy egy, a művészet iránt lelkesülő közönségtől bucsuzik, rendkívül gazdag volt töröl metszett népies vonásokban. A kik színházunkban az árván hagyott Tamási-szerepeket szokták változtatva játszani, most sokat tanulhattak a vendég-művésztől s ajánljuk, hogy okuljanak különösen azon, miként kell a népdalokat természeti büszséggel a játéka fűzni. A tegnapi előadásnak egyébiránt volt egy más szokatlan jelensége is: Vajdáné asszony ugyanis a korcsmárosnéból tegnap egy oly értelmesen kidomborított alakot állított eléak, milyent eddig tőle nem volt alkalmunk látni s különösen a hol Gyulát férjül kérte, igen szépen kidolgozott, teljesen sikerült jelenet volt, miért is gyakori megrovásunkkal szemben lehetlen elhallgatnunk itt méltó elismerésünket. Tegnapi szerepében kimutatta, hogy igyekezettel ő is tud szép eredményt mutatni fel; óhajtjuk, hogy jövőre is ezeken a nyomokon járjon. Földényi „Anselm”-ben szintén eredeti alakot mutatott be, s Mátrai „Lajos”-át már ismerjük természetességéről. Fehérváryné „Eszter” az István bácsi nejét játszta; a rendezőség azonban helyesen cselekedik vala, ha tudva Fehérvárynének a gyöngéd érzélgős szerepekre való teljes alkalmatlanságát, szerepét a Philipovicsnéjával (Anasztasia) cseréli ki.

— A szász dalárdák és az országos dalár-ünnepély. A „Kronstädter Zeitung” felel a „Hilaria”-nak lapunkban is közölt felszólítására s azon megjegyzésekre, melyek kíséretében azt kiadtuk. A „Kronstädter” sajnálja, hogy mi nem láttuk meg a felszólítás közzététele előtt a szász lapokban, hogy kevéssel a kolozsvári dalárünnepély előtt a szász egyletek Brassóban fognak időzni s hogy a szászok most minden törekvésüket arra irányozzák, hogy e nemzeti ünnepélyt minél méltóbban megüljék. Ezután pedig a vendégeknek alig lesz még idejük és pénzük, hogy az ünnepélyek egy más során még részt vegyenek. Ez egyszerűen lehetetlen s nem mutat „szeretetteljes érzelmekre” e lehetlenséget ellenségeskedésnek venni. Végül megjegyzi, hogy a „Hilaria” felszólítása ez ideig hozzájuk nem érkezett, de ha érkezik is, nem változtatna a dolgon. Így a „Kronstädter.” Részünkről nem vesszük e feleletet akkora indignációval, mint a mekkorával vehetnők. Egy országos ünnepélyért, helyi érdekű ünnepélyeket szokás egy két nappal előbb vagy utóbb tenni s mi nagyon sajnáljuk, hogy a magyar részről oly szívéliesen nyújtott jobbot a társadalmi békeesség egyengetésére, czélszerűnek találják a szászok visszautasítani. Mi meg vagyunk győződve róla, hogy a magyar egyletek készséggel ellátogatnának a szászok ünnepélyére is s hogy ezt mi a szászoktól, habár egy kis áldozat árán is, megváltuk, oka azon hitünk volt, hogy a szászok is úgy óhajtottak legalább a társadalmi békeességet, miként mi. Ha e hitünknek végkép nem akarják a szászok megczáfolni, tömeges eljövételük állítólag akadályozva lévén, ajánljuk, tegyenek úgy, mint hason esetben több magyar dalárda tett, képviseltesék magukat az ünnepélyen.

— A szászok tanügyére érdekes világot vet a következő, egyik napi lapunkban ismertett értesítő: „Programm des Gymnasiums a. c. zu Hermannstadt und der mit demselben verbundenen Lehranstalten für das Schuljahr 1873—74.” Ezen értesítő szerint van Szebenben az ág. vallásuaknak egy nyolcz osztályu gymbasiuma, egy 6 osztályu u. n. főreáltanodája, 1 két osztályu tanítóképző (Volksschullehrer und Pre-diger Seminar; a kettő meggyezését vagy talán ugyanazonságát nem vagyunk képesek felfogni) és egy 4 osztályu párhuzamos osztályokkal ellátott, elemi tanodájuk. Ezen értesítőnek legnevezetesebb pontja az, hogy a magyar nyelv nem köteles tantárgy s ugyanazért a fennemlített, — négy tanintézet összesen 1070. számú ifjúságból csak 141 hallgatott hetenkint 2 órában magyar nyelvtan leckeit Töpler és Ney kézi könyvei után. Egy másik a szászok sokszor dicsőített mivelődési viszonyait más színbe helyező tény, hogy a tanítójelölteknek nevelés- és módszertant nem adnak elő, csak némi kis vázlatban az anthropológiát és lélektant. A füzetet magát nem láttuk, azonban maga ezen két tény olyan, hogy ezen közléstanodákat el lehet itélünk.

— A n.-szebeni Teréz-árvaházat a napokban vizsgálták meg Gönczi Pál és Hegedüs Lajos minis-teri tanácsosok. E két minis-teri tanácsos társaságában volt Henszmann Imre régiségbúvár is. Ez utóbbi archeologiai kutatások végett Hunyad megyébe ráudult.

— Az ágostai hitvallásnak consistoriuma tegnap kezdette meg üléseit N. Szebenben.

— A jennai „magyar kör” lapunk szerkesztőségét a következő sorok közlésére kérte fel: „A jennai magyar kör tisztelettel tudatja T. Melczér Kálmán urral, miszerint a „Melczerianum” rendes jövedelme 2 tallér 8 gr. ném. egyesületi pénzben, ez évben is a jennai magyar kör könyvtárának gyarapítására fordítottat. A „Melczerianum” jelen állása 6 tallér, 10 gr. 2 pf.” Jena 1874. jul. 20-án, Nagy Sándor a J. M. K. volt elnöke.

— Nehai János főherczeg nagy ércszobrárt öntik jelenleg Bécsben a cs. kir. műöntődében. A szobor 10 láb, alapja 14 láb magas. A főherczeg áll, köpenyvel a vállán; egyik kezében irást, a Johanneum alapító levelét tartja. A szobrot Grázban fogják felállítani; alapzata ott már el is készült.

— Albrecht főgt a „Moskauer Ztg.” vezércikkében üdvözl, kiemeli a bécsi sajtó Oroszországot illető nyilatkozatainak békés jellegét, és hogy a két monarchia teljesen egybehangzó keleti politikát üz.

— A tordai önkéntes tűzoltó-egylet szerelvényei beszerzésére f. évi aug. 2-án d. u. 3 órakor a „Széchenyi” sétáterezen táncmulatságot rendez. Belépti díj 60 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Kedvezőtlen idő esetében a mulatság f. év aug. 9-én fog megtartani.

— Magyar orvosok Keletindióban. Öt fiatal orvos Budapestről az angol kormány szolgálatába állott és rendeltetésük helyére Keletindióba már el is indultak. A szolgálati idő husz évet tesz; hosszú idő európai emberre nézve ama vidéken.

— Rózsa Sándor bűnügyében a legfőbb ítélőszék két hét múlva végítéletet fog hozni.

— Horkai bácsinak sírkövet akar állítani egy bizottság s e végett nyílt felhívást intéz a kisdud-nevelőköz, néptanítókhoz s általában a boldogult tisztelőihez. Az összegek Boér Ignác-hoz (vriuteza 7 sz.) küldendők.

— Az asturiai herczeg, ki tudvalevőleg a bécsi Terészianumban végző tanulmányait, e hó 20-án jó sikerrel tette le a vizsgálatot és folyó hó 26-án anyjával Izabella ex-királynéval Párisba utazik. Miután a három évi tanulási időt Bécsben bevégezte, katonai tanulmányait végett Münchenbe vagy Angolországba fog menni.

— Lipcsében jelenleg 4369 könyvkereskedő van Ezen felül még 1439 idegen czég ott képviselttel bír.

— Furesa chronostichon. A pápánál e napokban 83 tagból álló társaság jelent meg kézesokra. A társaság legkisebb tagja egy éves volt, s aztán évek szerint növekedett és vőntül tovább minden tag, egész a 83-ikig, a ki 83 éves volt. Ennyi éves maga a pápa is. A tisztelőket nagyon nyájasan fogadta ő szentsége, kinek szórakoztatására ily élő chronostichonhoz hasonló dolgokat talál ki a vaticáni leleményesség.

— A Kagerbauer-féle gőzmalomnál tegnap délután egy vízbefutó ifju ember hulláját fogták ki a vízből a katonas-uzsómesterek. A szerencsétlen, mint mondják, cseresnyét hozott Zilahról, s miután lovait megtűröszlőtte, ő maga is fürödni szállt a folyóba, de uszni nem tudván, a gát alatt elmerült s a Szamosban lelte halálát. Szülei három nap óta kereseték holtestét, míg végre tegnap csakugyan fölfelezték. A hulla a rendőrség által a helyb. orsz. kórházba szállíttatott.

— Czigány zene külföldön. Jelenleg több czigány zenekar időz külföldön, nevezetesen a fürdőhelyeken, többnyire alföldi zenekarok, melyek odakint nemcsak tetszést, hanem pénzt is aratnak. A fővárosi zenekarok közül kettő van külföldön, a Rácz Pálé Londonban, és a Horváth Marcié Drezdában, egy harmadik pedig, mely most alakul a tehetőség Ben-czur vezetése alatt, a „L. C.” szerint Amerikába készül. Ez utra amerikai ügynökök eddig már több zenekarunkat bírták rá, de nem vihették el messzebbre a legközelebbi kikötőnél, itt a barna hegedűművészek rendszeren megijedtek a tengeri betegségétől és nyom-ban visszasiettek hazájukba.

— A metzi háromszíni lobogó. Metzből jul. 12-éről írják: Az itteni székesegyház tornyán mindig francia lobogó lengett. — Végül csak mégis el kellett távolítani. A hatóság e czélra szál-lérnyi díjt tűzött ki. A dolog életveszélyes volt. Ha a merész vállalkozó a gót stýlben épült torony csúcsára érkezett, még egy nagy, több lábnyi vastagságú golyón is kellett kusznia, és akkor körülbelül 260 lábnyira a föld fölé, egy második, valamivel kisebb golyó állott utjába és csak ezen át juthatott a lobogó fájához. Egy brandenburgi árkász vállalkozott a veszélyes kísérletre. A katonai zenekar játéka mellett a mult szombaton egy csapat katona a székesegyház melletti terepon vonult s közöttük volt a győzel-mében bízó árkász is. A rettentetlen megkezdé munkáját, a mely több órát vett igénybe. Legelsőbbben az erkélyből, a melyből a goth csúcs kiemelkedik, egymástól egy lábnyi közell két póznát állítottak föl, melyek végei a nagy golyót érték. Az árkász szőgeket lépcsőszzerűen vert a torony falába és ilyformán lassankint mind magasabbra szállott. A nagy golyó magasságáig érve, a vakmerő árkász lába elcsuszott. — „Leesik!” így kiáltottak föl ezeken meg ezeken, kik alant állottak, vagy az ablakból nézték e borzasztó látványt. De a brandenburgi nem esett le, hanem félelem nélkül mind magasabbra szállott, míg végre elérte a lobogó pozóját. Még egy pár lábbal magasabbra és — a trikolor alsúlydelt és az árkász helyébe megerősítette az óriási fekete fehér-vörös lobogót. Az árkász nem akart előbb ismét lekusznia, míg a nagy golyót lehetőleg csillogóra nem tisztította. Azután négy órai időköz után ismét megjelent a biztos talajon.

— A Mississipi feletti hidról a következőket írják St.-Louisból, jul. 5-én: „Tegnap jul. 4-én, mint a függetlenség napját kiemelve az összes egyesült államokban oly nagyszerűen megünnepeltetni szokott évforduló napján, St.-Louis, a nagy Mississipi völgy kereskedelmi fővárosa egy második ünnepet is ült meg, mely kitörölhetetlen bűtűkkel lesz felirva a város évkönyveibe. A nagy Mississipi-híd, melynek nincs párja a világon, átadatott a forgalomnak. Az építés, melynek tervezete és keresztílvitele a híres amerikai mérnöknek: James B. Cads-nek és segédjének Kenry Flad-nek műve, hét évig tartott. 9 1/2 millió dollárba került s a győzteségben felül multa az ő világ hasonnemű építőműveit; a hid oszlopokra van fektetve s egy angol mértföldnyi hosszúságú. Az ivetek, melyek 497—527 lábnyi hajlással a vízi és parti oszlopokat egybekötik, öntött aczéból valók. A folyamban álló két oszlop 78 és 112 lábnyi mélységben gyökereznek a közép vízállás alatt a sziklatalapzathoz, mely 60—90 lábnyi mélységre terjed el az iszapos meder alatt. Az oszlopok besűlyesztése óriási vas eszközök segítségével történt és a siker a technikának oly diadalát jelzi, minőt eddig nem tartottak lehetségesnek. A híd és fal művezet 103 ezer köb metert, az aczél és vastömeg pedig 5600 tonna súlyt képvisel. A híd két emeletet, Az alsó emeleten a vasút közlekedik, a felső a másféle forgalomnak van szánva. — Hogy mily szüksége volt St. Louisnak e hidra, eléggé mutatja az, hogy e város, melynek 1835-ben 8000, 1860-ban 170.000, 1870-ben 310.000 lakosa volt, ma már legalább 450.000 lakossal bír.

— Az angol népszámlálás eredménye. Az összes britt tartományokban 1871. évi április hó 1-étől 2-áig népszámlálást tartottak, melynek eredményét a registrar genr., a számlálás vezetője most tette közzé. Hogy olvasóink a munka nagyszerűségéről fogalmat nyerjenek, előlegesen megjegyezzük, hogy az összes lakosság, a britt tartományokban a nevezett napon 235.762.593 személyből állott. Mellőzve a részleteket csak a legfőbb tételeket emeljük ki: Nagybrit-tániára 31.845.379 lakos esik, ezekből Angliára 21 m. 495.131. Walesre 1.217.135 Skociára 3.360.618, Irhonra 5.412.377 és a szigetekre 144.638 lakos esett. Északamerikában Angliának 3.789.670, Középamerikában 1.063.886, Délamerikában 200.000, Afrikában 1.815.450 alattvalója van. Angol-Indiának 191 milio 307.070 lakosa van, a faluk száma 487.061. Ausztráliában az angol tartományokat 1.786 393 személy lakja. Összehasonlítva a szorosan vett Angolországban 1801. évben eszközölt népszámlálást a most teljesítettel, látjuk, hogy a lakosság majdnem megkétszeresedett, és pedig Anglia és Wales 1801-ben 8.892.536, 1871-ben 22.712.262, Skocia 1801-ben 1.608.420, 1871-ben 3.360.618, Irhon 1801-ben 5.216.331, 1871-ben 5.412.377 lakossal birt. — Az egyesült királyságokban 15.584.182 férfi és 16. m. 261.247 nő volt. Curiosum gyanánt felemlítjük még, hogy az 1861—1871-évi időközben 12 özvegy férfi rs 112 özvegy nő volt, kik a 15-ik évüket még be nem töltötték. Ugyanazon időközben házasságra lépett 18 legény 357 özvegy férj, 2 hajadon és 45 özvegy nő, kik 75 évüket betöltötték; a 80 éves korakból megházasodott 7 legény, 2 hajadon, 120 özvegy férj és 9 özvegy nő, 10 házasságra 8 olyan esik, melyeknél a két házastárs közötti korkülönbség 20—30 évet tesz. A házasságok átlagos tartama 25 év.

Felelős szerkesztő: Szász Béla

Minden betegnek erő és egészség
gyógyszer és költség nélkül:
az igen kellemes

Revalesciere Du Barry
Londonból. (189—209)

A delicat gyógytápszer Revalesciere du Barry elenyés-tet minden betegséget, mely a gyógyszerekkel csúszol. i gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyálhátya- léleg-zés-, hűdcső- és vesebetegségeket, tuberculozet, vérhasat, aszkórt, asthmát, hurutot, emésztéshányt, dugulást, hideglázt, szédülést, vértőlulást, fűlűgást, émélygést, hanyát még terhes állapotban is, diabetet, buskomoróságot, soványodást, csúsz, köze-vényt és sápkórt. Kivonat 76,000 bizonyítványból gyógyulá-sokról, melyek minien gyógyszerrel dacoltak.

73.928 sz. bizonyítvány.

Waldeg, Stajerh. 3. apr. 1872.

Az ön Revalescierejének köszönhetem, hogy 50 éves létemre, két évig folytonosan használnván azt, kéz- és lábábnem-lásmótl nemcsak teljesen meggyógyultam, s mint legújabb koromban ismét dolgom után láthatok. E nagy jótéteményért fogadja meleg hálámat.

Sigmo Br.

73.268 sz. bizonyítv.

Trapani, Sicilia, 13. apr. 1870.

Nőm, borzasztó ideg- és biliozus fájdalommal áldozata, az egész test feldagadásával, szívd. gással. Almatlansággal és hypochondriassal párosulva, az orvosok által fel lönt adva, midőn elhatároztam magam du Barry Revalethien Reval-escierejéhez folyamodni. E drága szer barátom nagy bámu-tára rövid időn megszűntette ama borzasztó fájdalmakat s, nőmet annyira helyreállítá, hogy ámbár már 49 éves, tánc-mulatságokban tervéken részt venni. Ezt kötelességem a hasonló bajokban szenvedők érdekében, hálás köszönetem mel-ett, tudatni Janel.

Atanasio Barber.

Táplálékul lévén a húsul, a Revalesciere étéseknél gyermekeknél 50-aszer olcsóbb a gyógyszerul. 1/2 fontos bádogszelvényben 1 ftl 40 kr. 1 font 2 ftl 50 kr., 2 font 4 ftl 50 kr., 5 font 10 ftl 12 font 20 ftl 24 font 36 ftl. Revalesciere kétszeresült szelvényekben 2 ftl 56 kr és 4 ftl 50 kr. Revalesciere esekolad porban és táblákban 12 csészére 1 ftl 50 kr. 24 csészére 2 ftl 50 kr. 48 csészére 4 ftl 50 kr. Porban 120 csészére 10 ftl. 238 csészére 20 ftl, 576 csészére 36 ftl. Kapható Barry du Barry és társa által Bécsben, Wallfischgasse 8 sz. Valamint minden városban jó gyógyszeresnél és tiszterúrul, a bécsi ház el is küld minden irányba postai útánvt mellett.

Kolozsvárt: Binder Károlynál. Debreczenben: Mi-álovics István a „Kigyóhoz” címzett gyógyszerárában. Dunaföldvár: Nadhera Pálnál. Brassóban: Fabik Ede és Jekeliusnál. Gyula-Fehérvárt: Mihelys Zsigmond gyógy-szeresnél. Marosvásárhely: Fogarassy Demeternél. Péterit Török Józsefnél. Temesvárt: Quirinyi Alajos és városi gyógyszerárában.

1463. 1874.

D. V. T.

(256)

(3—3)

Hirdetmény.

Décs városának, s a décsvárosi östelkek tulajdonosainak kizárólagos korcsmajoguk és pedig a pálinka és a pálinkanémű szeszes italok árulására nézve 7188 frt 60 kr. felkiáltási ár mellett **f. évi augusztus 24-én d. e. 9 órakor**; a boráruhatalásért a boráruhatal által fizetni kötelezett illeték vétele nézve pedig 2000 frt. o. é. felkiáltási ár mellett, ugyan-csak **f. évi augusztus-hó 26-dika d. e. 9 órakor** fog az árverezés a városházánál megtartatni.

Az árverezni kívánók, kötelesek a felkiáltási árnak 20%-jét bántpénz képpen előlegesen letenni, s biztosíték nyújtathatási képességeket, a felkiáltási árnak megfelelő készpénz, vagy ugyanezen értékű állampapírosnak előleges letéteményezésével, vagy fekvő biztosíték nyújtási szándék esetében telekkönyvi rangsorozati bizonylattal igazolni. Zártkörű ajánlatok (Offertek) is elfogadtnak az árverezés megkezdése előtt.

A részletes árverezési feltételek naponként d. e. 9—12. és d. u. 3 és 6 óra között, vasárnapot kivéve a városi előjárásnál megtekinthetők.

Décs város tanácsának 1874-ik évi július-hó 16-án tartott üléséből.

RÓTH PÁL, polgármester.

MIKLÓS JÓZSEF, főjegyző.

(257)

(1—3)

Árverezési hirdetmény.

A kolozsvári állami tanítónő képezdében **f. év augusztus hó 6-dikán délelőtti 9 órakor** a kül-magyarutcai Antos-féle bérhelyiségek tartandó nyilvános árlejtésen ki fograk adatni a növendékek, tanítónők és cselédek élelmézése és a mosás, a jövő 1874. d. tanévre.

Árverezni kívánók, az első tárgyra nézve az ideai vállalati összeghez képest 1000 frt. egy havi illetéket, az utóbira nézve 200 frtot o. é. tartoznak bántpénz zül letenni, mely összeg vállalkozóval szemben, a vállalati idő lefolytaig, biztositékképpen benn fog tartatni.

Az árlejtési feltételek Olasz Károly képezdei gondnoknál (bel-magyarutca 40 sz. a.) előlegesen megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1874. július 22.

KOVÁCSI ANTAL, jegyző.

Kitüntetett a párizsi világtárlaton 1867.

(219)

(4—6)

Legujabb találmányom neve

REFORM-EXTRACT.

E **tinta kivonat** könnyen és mély feketén foly a tollból, nem penészedik, akár mely szeszes használat után s. támadja meg az aczéltollat s hónapok után is másolóképes. Az e **Reform-Extract** talált edényt csak közönséges vízzel kell utánpótlani, tehát kiapadhatatlan. Levelek és írományok igen igen kellemes illatot nyerne, a mi eddig épen nem minden esetben történt.

Miután nem várható, hogy e **Reform-Extract**nak ellenzéke támadjon, azt a közönség szíves figyelmébe ajánlom.

1 bádog-palaczkkal 1 frt. o. é.

Másoló-tenta,

mely mély feketén foly a tollból s az aczéltollat nem támadja meg.

10,000 óra múlva is másolóképes, alkalmazásban van minden es. kir. postahivatalnál a cs. kir. dél- és nyugati pályánál.

1 nagy üveg ára 1 frt 5 kr.

E tenta kitűnő fényesen bizonyítja a következő hivatalos bizonyítvány.

Hivatalos bizonyítvány.

Alóírottak ezennel bizonyítják, hogy **Fritsch Nándor** illatos másoló tinta 1868 október havától kezdve a mai napig minden postaosztálynál az akadémia használatában van, több vidéki postahivatal által is használtatik, s hogy különös tartóssága és jóága miatt, mert igen erős lenyomatokat ad, melyek idővel nem halványulnak el, sőt mély rekte-igben még gyarapodnak, minden más itt megkísérlett másoló tintát felülmúlja.

Nem v. nakodnak tehát említettnek ezen készítményét mindenkinek legmegegyezően ajánlani a cs. kir. keres. ministerium postagazdasági kezeléségre.

Bécs, június 8-kán, 1866.

Lachmann.

A midőn a **Fritsch Nándor** úr által a cs. kir. szab. délpályatársulat számára 1860 óta szállított másoló tinta kitűnő hasznos-sága feletti fennebbi előnyös bírálatokhoz csatlakozunk, a cs. kir. posta gazdasági kezeléségre által kiemelt különös tulajdonait e tentának csak bizonyíthatjuk.

Bécs, június 9-kén, 1866.

Bernuth,

raktári fő feügyelős.

Az Erzsébet császárné-pálya 2 1/2 év óta veszi minden másoló tinta szükségletét **Fritsch Nándor** úrtól, s annak minőségével mindig telje-n meg volt elégedve.

Bécs, június 10-kén, 1866.

Zelnicek János, feügyelős.

Zsiros festék fehérnemű jegyzésre

feltalálta **Fritsch Nándor** Bécsben,

oly minőségben, a mint azt sem a bel-sőm a külföldön nem készítik s ezeltt sem ismerték. Ezt minden időről előkészítés nélkül bígyeg, vagy min a segélyével kell a megjegyzendő kelmére nyomni s azok felett forró vassal letéglázni, míg a festék színe elváltozott.

Egy üveg ára 70 kr.

Cigarette — dohányzóknak felette fontos:

Franciaország legtekintélyesebb szivarpapír gyárosaival sikerült azon régen érzet szükséges egységét létre hoznom, hogy gyártmányaikból nálam egész Erdélyre nézve egyedül raktárt állítsanak.

Tehát bátor vagyok a n. érd. fogyasztó közönség figyelmét felkeltani arra nézve, hogy e papírok valódi minőségben (Erdélyben csak nálam kaphatók)

a következő árakért:

1 könyvecske táblába (Format Français)	10 krajczár.
1 „ (Format Turc) nagyobb	15 „
1 „ (Format Russe) még nagyobb	20 „
1 köteg (Format Français) 500 levél tartalommal	20 „
1 „ (Format Turc) 500 levél tartalommal nagyobb	25 „
1 „ (Format Russe) 500 levél tartalommal még nagyobb	30 „

Rajzolók számára.

1 duczet valódi A. W. Faber író. 6 szögű Nro. 1, 2, 3, 4, 5.	1 frt 30.
1 „ Gr. & C. Hardtmuth író. 6 szögű Nro. 1, 2, 3, 4, 5, 6.	1 frt 75.
1 darab valódi „china tusch“ legfinomabb	1 frt 50., 2 frt.
1 iv színes valódi „Causon Freres“ rajz-papír	— „ 18.
1 iv fehér valódi „Wathman“ rajz-papír Imperiál nagyság	— „ 30.
1 iv dttó „Wathman“ rajz-papír Double Oliphant nagyság	— „ 60.
Rajzeszközök finom	3 firtól 25 firtig.

Továbbá: Rajztáblák, vonalzők és egyéb író- és rajz-szerek szintén nagy választékban kaphatók, Erdély legnagyobb papírkereskedésében

Stein Jánosnál Kolozsvárt.

Legujabban megjelentek és Stein János erd. muzeum egyll. könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

Egyházi beszédek.

Irta Fejes István, sátoralja-ujhelyi ref. lelkész. Első füzet. Ára 2 frt.

Imakönyv templomi használatra.

Irta Albert János, tordai unit. lelkész. Ára füzve 1 frt 80 kr.

Kötte 2 frt 10 kr.

Néhai **VADAS JÓZSEF** kolozsvári első pap és nyugalmazott esperes

egyházi beszédei.

Kiadták: Nagy Péter, erd. evang. ref. püspök,
Szász Gerő, ev. ref. első pap és esperes,
Szász Domokos, ev. ref. második pap és egyh. jegyző.
Első füzet. Ára 1 frt 20 kr.

Egyházi szent beszédek.

Melyeket különféle alkalomra írt és mondott Péterfi Sándor, hévizi lelkész. Öt füzet. (A VI-dik füzet sajtó alatt.) Ára egy-egy füzetnek 1 frt

Egyházi beszédek.

Irta Sziládi János, bajai reform. lelkész. Első füzet. Ára 1 frt 60 kr.

Halotti bucsuztatók.

Alkalmakra, irta Balogh József. Ára 70 kr.

A halál játéka. I.**A KISÉRTET.**

Társadalmi regény a jelen korból. Irta Féval Pál. Francziából fordította Mártonffy Frigyes. I—III. Ára 3 frt.

Rocámbole föltámadása I.**A touloni gályabörtön.**

Regény. Irta Ponson du Terrail. Francziából fordította Mártonffy Frigyes. I—V. Ára 5 frt.

Szőlészeti és borászati titkok gyűjteménye.**10 ábrával.**

Gyűjtötte és kiadta Tercsánszky József orvos.

Ára 60 kr. postai szétküldéssel 64 kr.

Postadíj elkerülése tekintetéből legezelszerűbb az összeg beküldése.

JÓSIKA MIKLÓS,

Egy két emeletes ház Pesten.

Novella. 1 kötetben. Ára 50 kr.

GYORSIRÁSZAT

Gabelsberger elvei szerint.

A magyar-nyelvre alkalmazá Markovits Iván.

Különösen magántanulók részére. Ára 1 frt 20 krajczár.

Az általános világtörténet rövid vázlata.

ÖSER, ötödik javított kiadása szerint magyarra fordította.

„Uj olvasó kiadás.“ Ára füzve 80 kr.

A szegénység útja.

Ára 1 frt.

Francia nyelvten.

Iskolák és magántanulók számára. Négy folyamán. I. folyam.

Szerző Schwiedlaud Frigyes. Ára 80 kr.

A sebészi kór- és gyógytan alapvonalai.

Irta dr. Heitzmann K., a harmadik javított és bővített kiadás után fordította id. dr. Purjesz Zsigmond. I. füzet. Ára 2 frt 50 kr.

Szótárak:**Magyar — német:**

BALLAGI, új teljes német és magyar szótár, 2 rész füzve 9 frt. Félbörbe kötve 11 forint

— — Iskolai és utazási magyar és német zsebszótár, 2 rész füzve 1 frt 40 kr., teljesen egy kötetbe félbörkötésben 2 frt.

FARKAS, legujabb és legtömtebb magyar — német és német — magyar zsebszótár. Stereotyp kiadás. Hetedik lenyomat, két kötet 2 frt., teljesen egy kötetben félbörkötésben 3 frt.

FOGARASI, magyar — német és német — magyar szótár. Ötödik bővített kiadás két kötet 4 frt., félbörbe kötve egy kötetben 5 frt.

LOOS, a magyar és német-nyelv szótára. Többek közreműködésével készítve. 2 kötet füzve 2 frt.

TIPRAY, magyar — német és német — magyar zsebszótár. 2 rész füzve 1 frt. Ugyanaz csinos vászonkötésben 1 frt 40 kr.

Magyar — román:

BARITTU, magyar — román szótár, kötve 3 frt 20 kr., félbörkötésben 3 frt 70.

— — — zsebszótár, tanodai és magán használatra. Ára 1 frt.

Olasz — német:

TASCHENWÖRTERBUCH, ital. — deutsch und deutsch — italien. Electrotyp Ausgabe 1 fl 20 xr.

VALENTINI, Taschenwörterbuch der italien. und deutschen Sprache. 6-te Original Auflage. 2 Theile in einem Bande gbd. 4 fl 68 xr.

WEBER, neues vollständiges Wörterbuch der italien. und deutschen Sprache. Stereotyp Ausgabe. Neuer Abdruck. 2 Theile in einem Halblederbande 5 fl 40 xr.

Orosz — német:

SCHMIDT, neues russisch — deutsches und deutsch — russisches Taschenwörterbuch. 2 Theile in einem Bande. Halblederband 2 fl 40 xr.

— — — Vollständiges russisch — deutsches und deutsch — russisches Wörterbuch zum Gebrauch beider Nationen. 2 Theile in 1 Band. gbd. 5 fl 50 xr.

Román — német:

BARCIANU, romanisch — deutsches Wörterbuch. Broschirt 1 fl 60 xr.

Ugyan csak

Stein János kereskedésében kaphatók:

Kastély és Hámor.

Regény.

Ponson du Terrail után francziából fordítva.

Ára 2 kötetnek 2 frt.

Az arany ember.

Regény 5 kötetben. Irta Jókai Mó

Ára 5 frt.

Huszonöt év után.

Tóth Kálmán válogatott költeményei. 2 kötet. Pompás díszkötésben

Ára 3 frt 20 kr.

A kórisme

megállapítására szükséges vizsgálati módszerek.

Irta ifj. Purjesz Zsigmond.

Ára 1 frt 20 kr.

BESZÉLYEK,

német, francia és angol eredeti ut fordították többen. Ára 1 frt.

Szabályrendelet

az 1871. évi XVIII. t. cz. 74 és 7

§§. értelmében

a közigazgatási hivatal

ellátására előírt képesség beigazolás végett megkivántató szigorlat tárgyai megtartási módja iránt. (Lenyomat „Budapesti Közlönyből.“)

Ára 10 kr. Postán küldve 12 kr.

Magyar önygyvéd

vagyis elméleti és gyakorlati tanácsad és utmutató a polgári életben leginkább előforduló jogügyletek elintézésére, továbbá az államfő, az államkormány, s a közigazgatási és bírósági hatóságoknál ügyvédi segély nélkül be nyújtható mindenféle folyamodványok kérvények, panaszok, felebbezések, valamint a jogügyleteket tárgyzó magán okiratok és beadványok fogalmazására és szerkesztésére vonatkozólag több százra menő magyar és német szövegiromány-példával ellátva. Minden osztálybeli honpolgárok használatára. Irta TÓTH LAJOS köz- és váltóügyvéd Pestmegye volt tiszti főügyése.

Harmadik, egészen átdolgozott az időközben hatályba lépett újabb és legújabb hazai törvények alapján ki egészített és jelentékenyen bővített kiadás. Ára 2 frt 40 kr.

(243)

(3—12)

Coca-labdacsok.

Dr. Strauss W. mainzi gyógyszerésztől, gyengeségi állapothoz, aranyeres és tüdő-bajok ellen.

Valamint már **Humboldt Sándor** által gyelmeltetett Kósmos-ában a Dél-amerikában honos coca-növény példátlan erősítő hatására, úgy tetemes orvosi tekintélyek is bizonyítják annak erősítő hatását magvesztés, önfertőzés sat. gyengült nem és időszerűkre és dr. Sampson Newyorkban legújabbban pótolhatatlan gyógyszerként találta a **III. sz. coca-labdacsokban** mindenféle gyengeségi állapot ellen. Tanulmányai folytán a **II. sz. coca-labdacsokban** aranyeres-fájdalmak és az **I. sz. coca-labdacsokban** tüdőbajok és aszkor ellen talált, még előhaladt állapotában is, teljesen ható szer. Egy doboz ára 2 frt. o. ért. 6 doboz 10 frt. o. ért.

Krynochrom.

Felülmulhatlan **haffestőzer**, visszaállítja a haj eredeti színét, minden baj nélkül, nem fogja meg sem a bőrt, sem a körmeiket. Már európai birrel bír. Egy ládácska ára keücsesell együtt 3 frt. o. ért. 2 ládácska 5 frt.

Kapható Haubner Ede által, gyógyszerész az „angyalhor“ Bécsben, am Hof, a hitelbank épületében. Grázban, Grablovits gyógyszerésznél. Prágában, Fürst gyógyszerésznél. Brünben, Schönaich Vincze gyógyszerésznél. Raktár Fürst gyógyszerésznél Prágában.

(186)

(5—6)

A cs. k. szabadalmazott szaz orvosi testület által megvizsgált és jónak talált patkány, házi és mezei egér, vakond és svábbogár pusztító

ARCANUM

melyet sokféleképpen utnoznak.

Valódi minőségben kapható: **Kolozsvárt Folly Mihálynál** (lőterén), M.-Vásárhelyt Fogarasi Demeternél, Brassóban J. L. Hesseimernél, Segesvárt és Szebenben J. B. Misselbacher és fiaínál, N.-Bányán Hoszovsky J.-nél.

Egy bádog 1 frt., kicsi 80 kr. Egyes bádog megrendelése postatánvét mellett gyorsan teljesítették. Ugyanott kapható csitromkenőcs, egyedül szer a fagyhólyagok s tyúkszem ellen. Egy tégey 50 kr.

Kivonat egy naponkint beérkező közönségtől: Az ön Arcanumának használata által a sok kellemetlen **svábbogató** és **pinczében** a **poez-kóktól** megszabadultam, miért önkem örökre leleszek kötelezve, mert ezeltt minden szert hiában használtam. Tisztelettel **Kainz Nándor**, fehérneműgyáros, Terchenfelderstrasse.

Bécs, 1874. ápril 2.